

Всяко нѣщо, което ся относилъ было до Спомоществованіята и Управленіето на ВВКЪ, было до Редакціята ще ся отправя до Марка Д. Балабанова, Притежателя и Съчинителя на вѣстникъ, Паназъ-Ханъ, № 34, близо до Балканъ-Ханъ.

Писма, неосвободени отъ пощенски разпоски и неподписани, не ся приемятъ по никакъвъ начинъ.

Испращаннѣтъ за обнародваніе писма или други вѣстки не ся повръщатъ назадъ.

ИЗДАВА СЯ ВСЯКЪ СЪББОТЪ.

Годишниятъ спомоществованіе за вѣтръ въ Държавѣтъ сѣ петъ (5) бѣлы меджидѣта, а за пѣтъ отъ Държавѣтъ ся притурятъ пощенскіе разпоски. Спомоществованіето за шестъ мѣсеци сѣ двѣ и пол. (2 1/2) бѣлы меджидѣта. Всяко спомоществованіе ся предплаща.

За извѣстіята и за други частны помѣстѣванія ще ся плаща по 2 гр. на реда.

Спомоществованіята започиватъ отъ всякій мѣсяць.

Слѣдъ единъ брой отъ настоящійтъ, нашѣтъ листъ влиза въ вторѣтъ си годишъ, който ще почнемъ, ако ще Господъ, съ значителны улучшения.

Въ годишѣтъ, който слѣдъ нѣколко дни ся свършва, ний, ако и новы въ това поприще, а еще и сами, потрудились, при всяко това, да направимъ листѣтъ си, колкото бѣше възможно, по интереснъ и по разнообразнъ. Съ по голѣмъ опытъ сега въ това поприще, ний непрестанно ще ся прижимъ за напредъ съ по голѣмо усердіе за улучшеніето му подъ всякъ точкъ зрѣнія. Въ това ний наебрѣчатъ добрыя пріятелства и покровѣства, отъ които едни развихи повече, а други за прѣвъ нѣтъ свързаны чрезъ издаваніето на този листъ. Ний публично отправимъ тука теплыи си благодаренія къмъ всички оны родолюбивы мѣже, които, едни съ свѣтътъ си, други съ пріятелскіи си писма и поощренія, ний направиха, тѣй да кажемъ, еще повече да обхванемъ попрището, което сѣмъ пригържли, и да вървимъ неуклонно въ нѣтътъ, който сѣмъ си начертали. Като человекъ ний нѣмамы никакво притязаніе за непогрѣшимость. За прѣвъ обаче длѣжностъ има ли сѣмъ и ще имамы да казвамы на народѣтъ си и на публикѣтъ, която ны чете, онова, което мислимъ, и онова, което чувствуемъ по всичкѣтъ въпросы, които ся касаятъ до обединѣтъ на народното ни бытіе въ Отоманскѣтъ Държавѣ. Ний сѣмъ противъ всяко заблужденіе и обычаи свѣтълихъ. Ний обычаи да сочимъ работѣтъ тѣй както сѣмъ; и всякога сѣмъ ся отправявали отъ хвърляніе прахъ въ очи.

Въобще ний нѣмамы да ся оплакывамы отъ злытъ расположеніе было на настоятелѣтъ было на спомоществователѣтъ си. Мнозина отъ тѣхъ ли платиха съ время, други позакъсѣхъ, но на шѣрвото ни призованіе тѣ побѣзиха да ни внесатъ длѣгътъ си, а оны малкото, които, по едни или по другъ причинъ, еще не сѣмъ рѣшили да ни платятъ или доплатятъ, умоляемъ сега да не прехвърлятъ длѣгътъ си въ смѣтъкъ на лѣто 1875. Надѣемъ ся тѣ ще ся отзоватъ благоприятно на тѣзи ни молбѣ.

Почитаемѣтъ ни настоятели ся умоляватъ, при това, да ни исплатятъ частъ по скоро числото на спомоществователѣтъ ни за отбѣгиваніе на всяко безрѣдіе въ испращаніето на вѣстникѣтъ. Сѣмъ ся умоляватъ и оны почитаемы спомоществователи, които ся занесватъ на право, да ни извѣстятъ съ время името си и адресѣтъ си.

Цариградъ, 13 Декемврий 1874.

Марко Д. Балабановъ.

ЦАРИГРАДЪ, 20 Декемврий, 1874.

Свѣтътъ не е былъ всякога както е днесъ въ нѣкои си отношенія, и свѣтътъ, безъ друго, не ще остане за всегда какъвто е днесъ. По неизвѣстны, по неоспорны исторически закони всичко на този свѣтъ подлежи на едно промѣненіе. Цивилизаціята — ограничена отъ нѣколко вѣкове насамъ въ Европѣ, починала е да излиза отъ границѣтъ си и да влиа съ всякъкъкъ си животворность и върху други страны, други племена и други материци.

Безъ да спомемя тука нѣщо особно за Америкѣ — рожба на Европѣ, ний ще припомнимъ на читателѣтъ си чѣмъ не веднаждъ и дваждъ имамы случаи да заблѣжимъ нѣщо въ листѣтъ си за сѣвременното движеніе на старыиъ азійскій свѣтъ. Никой не може да утвърди положително какво ще излѣзъ слѣдъ нѣколко десетини години въ този свѣтъ послѣдствіе на това движеніе, но не треба голѣмъ прощителность за да разбере всякій чѣмъ Азія — съ свонѣтъ старовременны народы и племена — е предопредѣлена да играе новъ роль въ всеобщѣтъ цивилизаціи.

Ако англіиски нѣкои си вѣстници постоянно съвѣтоватъ англіиското правителство да земе еди каквы си мѣрки, които да съхранятъ и влиніето и владѣніята на Англія въ Индію по частно и въ Азія въобщо; ако, послѣдне еще, единъ вѣнскій вѣстникъ — именито же Нае Фрае Прессе, като хвър-

ляне единъ общъ погледъ върху вѣсточныи работы въобщо, казваме чѣмъ само една линія желѣзныи нѣтъ, който презъ Воспорѣтъ, презъ Малъ Азія, Египтъ, Діарбекиръ, Мозулъ, Бомбай да ся свързва съ англіискіи желѣзныи нѣтъща въ Индію, може да спомогне на Англія да заварди старѣтъ си политикѣ на Вѣстокъ; ако Россія тежи вече съ всичкѣтъ дѣйствиеленъ или призаченъ блескъ на силѣтъ и на орѣжіето си върху много азійски кнѣжества и племена и предизвиква така разны критики и сѣжденія въ всичкѣтъ почти по малко или по много серіозны европейски органы: то, отъ другъ странъ, и самѣтъ тѣ племена почиватъ да дождѣтъ въ самосвѣтъ и да ся грижатъ за своѣтъ смѣдби въ бѣдѣшето. Заблѣжително е особено стремленіето, което показватъ отъ нѣколко время насамъ нѣкои си мусуламски племена отъ Средній Азія да ся опитатъ, при опасностѣтъ които угрожаватъ самостоятелното нѣмъ сѣществованіе, за едно обединѣніе съ Султановото правителство, къмъ което обръщатъ поглѣды пълны съ надежды и къмъ което, отъ нѣколко время насамъ, зеха навѣтъ да испроводятъ и особенны депутаціи. Всичко това даде поводъ на мѣстныи турски вѣстници да обнародватъ новы статіи върху въпросѣтъ на панислямизмъ, въпросъ, за който и другъ нѣтъ говорихмы въ листѣтъ си. Панислямизмъ сѣстои въ идеѣтъ: чѣмъ всичкѣтъ народы и племена, които исповѣдатъ моаметанскѣтъ вѣръ, треба, кадыто и да живѣятъ, да ся дадатъ помежду си братскѣ рѣкъ съ цѣлъ да работятъ съгласно и задржно за образованіето си като членове отъ едно и сѣщото тѣло. Тази идея ся разви не само въ нѣкои си отъ мѣстныи турски вѣстници, но еще и въ нѣкои си европейски органы, при всичко и осѣществленіето ѣ не ся види толкѣмъ лесно, колкото могатъ да сѣмъ си го въобразили най напредъ подигателѣтъ ѣ. Както и да е, турскіи вѣстници съ любовнино вниманіе слѣдватъ всичко що ся върши въ Средній Азія относително до сѣдбиныи на мусуламскіи народонаселенія въ тѣ мѣста. Ето защо тѣ разнообразно тѣкуватъ тѣ дни поведеніето на Кашгарскійтъ емиръ, който, отъ едни странъ, праща посланици въ Россію за да поиска русекото покровителство, а, отъ другъ, обработка и пріятелство на Высокътъ Портъ за защитѣтъ на княжеството си противъ подозрителны сѣбди. Това дволично, тѣй да кажемъ, поведеніе на азійскійтъ онзи емиръ направи наистинѣ особенно впечатлѣніе на казаннѣтъ вѣстници. Басиретъ го отдава на равнодушіето, съ което ужъ Царското Правителство посрѣщило желаніята на Кашгарскійтъ емиръ, а другъ едни вѣстникъ — именито Меденіетъ тѣкува поведеніето на този емиръ чрезъ два свѣтѣ хове на единъ персійскій поетъ, споредъ който человекъ треба да е «сладкъ и пріятелъ съ пріятелѣтъ си, а учтивъ и кроткъ къмъ непріятелѣтъ си.» Както и да е, отъ всичко това става явно чѣмъ азійскіи народы, не причастны до вчера въ общото движеніе на цивилизаціята, починаха да ся покрыватъ отъ недвижимо сѣмъ сѣстоианіе въ което ся намѣтвяха, и да влизатъ въ кръговоротѣтъ на събитіята отъ сѣвременнѣтъ исторіи.

Духовенство и народъ.

II.

Море! Море! — извикали отъ еднѣ высочинѣ съ неописаннѣтъ радостъ еднѣ время оны грцы патриоты, които, слѣдъ еднѣ военскіи походѣ въ Азія, ся завързали въ отечеството си посредъ най голѣмыи мѣчнотіи и затрудненія. Като были принудены да пътуватъ презъ неизвѣстны мѣста, да мишуватъ высоки горы и планины, глѣбоки рѣки, непознаты пустыни, та чѣмъ, отъ другъ странъ, постоянно да ся бранятъ и противъ враждебны народы по нѣтътъ си, тѣ достигли найпослѣ до еднѣ высочинѣ, отъ коѣтъ видѣли Черното море и

го поздравили съ радостныи вѣсклицанія въ знакъ чѣмъ мѣчното нѣмъ пътуваніе бѣшесе вече свършило.

Слѣдъ многогодишныи страданія, жертвы, трудове, бури, колебанія, надежды, отчаянія нашѣтъ народъ можъ единъ денъ да ся провинке и той отъ радостъ: владыцы! владыцы! народно духовенство! Не ли наистинѣ това духовенство ся явиваше предъ очѣтъ на народѣтъ като еднѣ тихо море слѣдъ еднѣ дѣло пътуваніе съ хиляды мѣчнотіи и безбройны опасности? Извъредната радостъ и извъредното вѣсхищеніе, съ които ся посрѣщалихъ навсѣкадъ отъ българското населеніе българскіи архіереи, бѣха, тѣй да кажемъ, мѣрлото и израженіето на всичкѣтъ пламенныи надежды, които влѣхваше навсѣкадъ идеята за придобиваніето на народно духовенство! Тѣ надежды бѣха достигли да станатъ ежечасныи и постоянныи храма на всичкѣтъ классове отъ наше общество. Въ разстояніе на пѣнадесятъ години мнозина отъ нашѣтъ бащи затваряха очѣтъ съ послѣдныи блунованія за народно духовенство; други старѣхъ съ непокладимо упованіе чѣмъ златныи сѣпича на бащѣтъ имъ ще ся осѣществятъ еднѣ денъ; третій еднѣ классъ зимае дѣтелно участіе въ борѣтъ, а четвъртый ся вѣспитаваше токо-речи въ единственнѣтъ идеѣ чѣмъ ся придобиваніето на еднѣ народно духовенство ново слѣще ще възсияе отъ Вѣстокъ за българскійтъ народъ и новъ нѣтъ ще му ся отвори за напредованіето му въ великѣтъ Османскѣтъ държавѣ. Съ тѣ идеи порѣна, съ тѣ идеи ся вѣспита цѣло еднѣ поколѣніе. Кое каменнѣ срдце можеше да въздржи избухваніето на радостѣтъ си при слухѣтъ чѣмъ бѣгаре владыцы, снабдены съ царскіи писма, трѣгватъ отъ Цариградъ едни за староуважаемото Търново, други за кичестото Филибе, трети за стародавнѣтъ Софія, четврти и пѣты и пр. за другагъ? Имахмы случай да видѣмъ и ний отъ близу тържественныйи пріемъ на еднѣ отъ почитаемѣтъ ни старцы. Предизвикываы и най коравыйтъ человекъ да въспре, ако може, съзвѣтъ на радостѣтъ при такнѣ трогателныи и всенародны тържественности! Ний ся сѣмѣтывамы ако и най веселии нѣтъ вѣмжени ся удостояватъ навсѣкадъ съ подобныи тържественныи и чистосрдечныи посрѣщанія. Всичката българска земля бѣше, тѣй да кажемъ, засѣмна преди двѣ години и половина при пристиганіето и посрѣщаніето на народныи нѣмъ пастырѣначальныи. Въобразете си сега какво е чакалъ българскій народъ отъ народното ни духовенство! Съ каквы златныи и благи надежды ся е хранилъ той цѣлы години!

Ний не сѣмъ отъ оны, които товарятъ духовенството съ длѣжностии вѣтъ отъ вѣдомството му. Не знаемъ до колко грцыи владыцы сѣмъ прѣчили на търговското ни развитіе и на обработваніето на землѣтъ ни. Ний никогда обаче не сѣмъ чакали нито чакамы отъ духовенството — было то чуждо, было народно — нито развитіето на богатството и на търговіята, нито усѣверненіиуваніето на землѣдѣлскіи орѣдѣ, нито напредованіето въ промышленность. Всичко това е дѣло на работническѣтъ мыщцы на народѣтъ и на доброто гражданско управленіе; духовенството нѣма нищо да расправя съ тѣзи работы. Съ това нещѣмъ обаче да кажемъ чѣмъ кругѣтъ на длѣжностѣтъ, съ които е патоварено духовенството, е по тѣсенъ отъ колкото си го въобразаватъ нѣкои си. Ако утвърждаваы чѣмъ до еднѣ голѣмъ часть вѣществныйи свѣтъ не е отъ неговото вѣдомство, то ний, отъ другъ странъ, бѣзвамы да приложимъ чѣмъ правственыйи свѣтъ, чѣмъ вѣтрѣшныйи человекъ, чѣмъ опитомѣваніето на правыи влизатъ, по голѣмъ часть, въ областѣтъ на неговѣтъ обязанности. Безъ да кажемъ абсолютно чѣмъ, въ днешнѣтъ времена, просвѣщеніето на народѣтъ може да зависи исключително отъ духовенството, исповѣдамы обаче, а съ насъ, мислимъ, исповѣдатъ и всичкѣтъ ни сѣнародни чѣмъ, колкото ся касе до днешнѣто положеніе на нашѣтъ народъ, ду-

ховенството може да е първыйи подигателъ и главныйи помощникъ за народното ни просвѣщеніе. Освѣтъ това, вѣсточното духовенство ся ползува и съ нѣкои си привилегіи спрямо гражданскѣтъ власть, привилегіи отъ които е лишено то въ други мѣста. Всичкѣтъ тѣ длѣжности не сѣмъ ни малко на брой ни маловажны. Отъ точното нѣмъ исплненіе зависи негли преражданіето на еднѣ цѣло общество. Ето защо нашѣтъ народъ възлагае толкѣмъ добрыи надежды върхъ еднѣмъ народното ни духовенство, и ето защо поздравилъ и пріе той навсѣкадъ съ неописанно вѣсхищеніе новоопредѣленнѣтъ народныи пастырѣначальныи. Ний мислимъ чѣмъ надеждѣтъ на народѣтъ бѣха нѣкакы надимнѣли границѣтъ на възможностьа за доброто, очаквано отъ страпѣ на духовенството. Пытася обаче днесъ праведно: Духовенството, отъ своѣмъ страпѣ, можъ ли да отговори до нѣкадъ попе на нѣкои си отъ праведнѣтъ надежды на народѣтъ? Отъ три години почти насамъ имамы вече и църковенъ начальникъ, принозпнатъ отъ Царското правителство, имамы и синодъ управляющій, имамы и архіереи въ осемнадесятъ епархіи, които обѣматъ повечето отъ двѣтъ третини на нашѣтъ народность. Печалбата, както всякій си въобразаваша, не е маловажна, и побѣдата ни не е гола дума. Пытася обаче пакъ праведно: Гдѣ е плодѣтъ, гдѣ е ползата за народѣтъ отъ тѣзи печалбѣ и отъ тѣзи побѣды? Истина е чѣмъ въ тригодишныи разстояніе немогатъ да ся извършатъ голѣмы дѣла. Ако сравнимъ обаче дѣтелностьа, коѣтъ развила въ това время побѣденнѣтъ отъ насъ, съ нашѣтъ дѣтинскіи пипанія, то излиза еще веднаждъ на явѣ опазни историческа аксіома: чѣмъ често плодѣтъ отъ побѣдѣтъ не принадлежи на оны, които сѣмъ побѣдили, но на оны, които умѣятъ да ся ползуютъ отъ побѣдѣтъ и отъ обстоятелствата, на оны, които пѣматъ само искусного княчество да поражаютъ на бойното поле непріятелѣтъ си, но имать еще и мѣдрото достоинство да схванатъ духѣтъ на времѣто въ което живѣятъ, да разбератъ обстоятелствата, отъ които ся окръжаватъ, да оползотворятъ побѣдѣтъ си, да въведатъ благочиніе въ разстроеннѣтъ разрядъ на обществото, да умнотворятъ развѣлуваннѣтъ духове, да уталожатъ страсти, и да учредятъ нѣщо трайно и общеполезно. Исторіята е пълна съ побѣды и съ поражения, можемъ даже да кажемъ чѣмъ, по голѣмѣтъ часть, исторіята не е обыкновенно освѣтъ лѣтописъ на побѣды и на поражения. Мачина сѣмъ обаче оны, които сѣмъ умѣли да ся ползуютъ было отъ благополучіето, было отъ злѣчастіята си. Истина е чѣмъ тридесѣтъ и пѣтъ мѣсеци по сѣмъ доста за конечнѣто устройство на еднѣ раздрѣкано общество — на еднѣ общество, което бѣше изложено на разны интриги, вѣтъшныи и вѣтрѣшныи. Но конъ предуготовителныи поше мѣрки сѣмъ зеха въ това разстояніе за да ся сѣмѣжи надеждата за уважаніето на редѣтъ въ нашѣтъ народоцърковны работы?

«Стопете народѣтъ», казваме ни попредъ еднѣ старъ пріятелъ, «стопете народѣтъ съ всякъвы насрадаванія, и всичко ще ся оправилъ може бы съ времято.» — Какъ да стопимъ, молимъ вы си, народѣтъ когато нищо не го сѣгрява, когато, напротивъ, работѣтъ ся водатъ съ такъвъ еднѣ начинъ щото намѣсто да ся развива въ него ревностьа за общото добро, сѣгледатся, напротивъ, бѣлѣзы на еднѣ жалостно и хладнокрѣвно равнодушіе? Повтарамы да кажемъ чѣмъ ний и по правдѣ и по длѣжностъ не чакамы, не искамы отъ духовенството работы, които надминуватъ силѣтъ му, а може бы често и добрътъ му волю. Но гдѣ е изискуемѣто устройство въ Ексархіята ни? гдѣ е благоприличныйи редъ въ общинѣтъ, нѣкои си отъ които пѣмъ сѣмѣніе чѣмъ бѣха много по добръ наредены преди три години? Въ какво сѣстоианіе ся намѣтвѣтъ училищата ни въобщо съ двѣ или три само достопохвалны исключенія — достопохвалны, разумивася, въ сравненіе съ всичкѣтъ други? Каквы старанія ся положила,

кон грижи ся зеха за основаието на едно высше учебно заведение? Посочете ни храмътъ на свещенитъ и на свѣтскитъ наукъ, отъ който ще излизатъ бѣдѣщитъ членове отъ высшето духовенство, въоружени съ *обоудото остро* на словото Божіе и съ щитъта на човѣческитъ знания. Що става, отъ другъ странъ, съ долното называемо духовенство, що става съ свещеницитъ, които требаше да сѣ животворната сила на народътъ? Какъ мѣрки ся зеха до сега за образованіето, за поддържаніето, за нареджаніето на тѣзи служители? Погледнете, въ селата, на тѣхното бѣдно и окаянно състояніе! Виджте ги, тѣзи Божіи служители, какъ низко рабобитъствуватъ предъ когото и да е за прекращаніе си! Виджте ги какъ отъ божіи служители на много мѣста тѣ ся преобрѣщатъ на просяци, които вдѣхаватъ съчувствіе! При всичко това тѣ сѣ ежедневно дѣйствующата църква помежду народътъ, тѣ сѣ учителитъ въ вѣроисповѣданіето, тѣ сѣ утѣшителитъ ангели въ общественитъ злостастія! Гдѣ сѣ човѣколюбивитъ ни заведени? Гдѣ сѣ болинцитъ ни? Гдѣ сѣ? . . . Не! ний не щемъ да положимъ днесъ и други по общи въпроси и да попитамъ нѣкои си членове отъ высшето ни духовенство да ли мислятъ тѣ чѣ съ тѣхното по малко или по много добро настаненіе ся каза вече послѣдната дума върху устройството на българскитъ Църкви, и ся затвориха въ сѣщото время и нравственитъ рани, които бѣше нанесло на народътъ ни злото управление на едно инородно духовенство! Неоспоримо е, между тѣмъ, чѣ народътъ много чакаше, а нищо еще не е видѣлъ. Има ли надеждѣ да види той нѣщо по добро за напредъ? Не само надеждѣ има, но и възможность еще да ся осѣществи нѣщо добро и полезно за нашето общество съ волѣтъ и чрезъ вліяніето на Екзархіитъ. Има тѣзи надеждѣ и тѣзи възможность съ условіе само чѣ всичкитъ членове отъ высшето духовенство ще ся проникнатъ еще по глѣбоко отъ идеитъ на висококо си назначеніе въ обществото, ще ся освободятъ отъ страстѣ на властолюбіето и на сребролюбіето, и съ истинско христіанско самоотверженіе, намѣсто да искатъ да ловятъ рибѣ въ мѣтѣнѣ водѣ за свои собствени цѣли и ползи, ще дигнатъ дързновенно припорѣцъ на редѣтъ, на преданостѣтъ, на богоугоднитъ успѣхъ, като разбератъ веднаждѣ за всегда чѣ днесъ за днесъ сѣдбината на единъ цѣлъ народъ въ църковно отиошеніе зависи отъ тѣхъ, и чѣ, за това, тѣ ще бѣдѣтъ отговорни и предъ Бога, и предъ потомството и предъ исторіитъ. Ний изпълняваме свѣтъ дѣлность като припомняме на нѣкои си членове отъ высшето ни духовенство тѣя пѣща, които тѣ могатъ да знаятъ, но които моятъ и да сѣ забравилъ посредъ чисто свѣтскитъ и житейски попеченія, въ които ги хвърлиха обстоятелствата и своекорыстіето. Правдата обаче изискува, преди да свѣршимъ, да кажемъ и на народътъ да грѣси отъ духовенството не онова, което излиза отъ областѣтъ на дѣлноститъ му, по онова, което е безъ съмнѣніе отъ неговото вѣдомство. Ако духовенството изпълни само онѣ дѣлности които му ся налагатъ отъ назначеніето му, то ще да е доста заслужило на нашето общество. Ще приложимъ еще чѣ духовенството тогава ще може да отговори повече на народнитъ надежди, когато, въ изпълненіето на дѣлностѣтъ си, то намѣрва за най силенъ и най здравъ помощникъ просвѣтенитъ елементи въ Богомъ повѣренното имъ паство.

ВЪНШНИ НОВИНЫ.

ФРАНЦІЯ И БИСМАРКЪ. — При всичко чѣ отъ документитъ, които ся представиха предъ Берлинското сѣдилище въ сѣдѣтъ на графъ Арнимъ, една само часть ся прочете и ся обнародва, тѣ дадохъ обаче таква свѣдѣнія върху чувствата и тайнитъ расположенія на германското правителство спрямо Франціѣ, што всичкитъ европейски вѣстници, освѣнъ рѣдѣто обнародватъ отъ край до край сѣдѣтъ на Арнимъ, посвѣщаватъ на този сѣдъ и особенни членове, въ които представляватъ разни сѣжденія по тѣзи работѣ. Ний неможемъ нито всичкитъ отчетъ на този многоразсѣнъ сѣдъ да обнародваме нито на особенни и дѣлги статіи, написани по него, да дадемъ много мѣсто. По понеже този въпросъ е отъ най важнитъ и отъ най любопытнитъ днесъ въ повечето европейски вѣстници, ний мислимъ чѣ отговаряме на любопытството на читателитъ си, ако преведемъ тука нѣкои си отломъци отъ запискѣтъ, които князь Бисмаркъ былъ испратилъ на 8/20 декем-

вріи 1872 до Арнимъ, посланикъ, въ онова время, на Германскитъ имперіѣ въ Парижъ. Като дава наставленія на Арнимъ и го свѣтѣва какъ да ся обхожда спрямо всичкитъ партии въ Франціѣ, князь Бисмаркъ казва между друго и слѣдующето: «Възможно е работитъ да ся измѣнятъ по нѣкакъ; но не е никакъ наша дѣлность да ся трудимъ да утѣвримъ вътрешното положеніе на Франціѣ и да установимъ единъ правилъ и редовнъ монархіѣ, та да направимъ така Франціѣ силнѣ и способнѣ да склучи съюзи съ старитъ наши пріятели. Враждебностьта на Франціѣ ны кара да желаемъ што тя да остане слаба; и ний дѣйствуваме доста безкорыстно когато просто не ся противимъ енергически на устройството на твърди и монархически установленія, до като договорѣтъ за мирѣтъ не ся изпълни въ всичкитъ си точности. Ако обаче нашата иностранна политика работише съзнателно да направи по силенъ несприятель, отъ който имаме да ся страхуваме за единъ другъ бой, и да докара монархическѣтъ власть въ състояніе да склучи съюзи, требало бы всичко това да ся скрие отъ Германіѣ, защото инакъ подобна политика бы възбудила общо и праведно негодование въ неѣ, изложила бы даже министерството и на сѣдебни преслѣдованія, защото то ще да е отговорно за послѣдствіята на единъ политикъ злополучнѣ за Германіѣ.» По долъ въ сѣщѣтъ запискѣтъ князь Бисмаркъ, като отговаря на бѣлѣжкитъ, които былъ направилъ Арнимъ за распространеніето на республиканскитъ идеи отъ Франціѣ въ Европѣ, казва слѣдующето: «Вашитъ открытія по тѣзи часть не сѣ новы за никого. Отъ четиридесѣтъ години насамъ, архивитъ на всичкитъ началства а най паче архивитъ на прусското посолство въ Парижъ, сѣ препълнены съ печални и съ безбройни свѣдѣнія върху това движеніе. Сношеніята на французскѣтъ демократіѣ съществуватъ отъ 1830, даже и отъ по напредъ, съществуватъ не само съ южнѣ Германіѣ, но единъ по дѣтеленъ начинъ, по и съ Швейцаріѣ и съ Белгіѣ, съ Англіѣ и съ Италиѣ, съ Испаніѣ, съ Даніѣ и съ Унгаріѣ, а най паче съ Пोलоніѣ. Тѣзи сношенія ся развиваха съразмѣрно съ очарователното величіе на Франціѣ въ Европѣ, защото нѣма въ Франціѣ ни едно монархическо правителство, което, и когато еще енергически гони французскѣтъ демократіѣ, да не приема да ся служи съ този лостъ за да надтегнова надъ другитъ държавы, а особенно надъ Германіѣ. Азъ съмъ убѣденъ чѣ ни на единъ Французинъ бы дошло нѣкога на умѣтъ да ни спомогне да ся съдоблемъ съ благоудѣяніята на единъ монархіѣ, ако Божіѣтъ промыселъ ны бы смалалъ подъ злополучіята на единъ республиканскѣтъ анархіѣ. Дѣлтелната симпатія за сѣдбинѣтъ на съсѣднитъ несприятелски страны е едно качество чисто нѣмко; но нашето правителство нѣма никакъ да ся грижи отъ мечтаніята на республиканцитъ, защото всѣкій внимателенъ наблюдатель треба да е забѣлѣжилъ колко чѣрвени свободолубцы въ Германіѣ ся обърнаха на умѣрени свободолубцы, и отъ умѣрени на съхранителны, слѣдъ примѣрътъ, който имъ даде французската Коммуна. Франціѣ може полезно да служи за примѣръ и за урокъ. Ако Франціѣ представяше на Европѣ еще едно пово дѣйствіе отъ прѣкъснатѣтъ драмѣ: *Коммуна* — нѣщо, което азъ по чувство човѣколюбія никакъ не желѣа — тя бы съдѣйствувала еще повече да извади на явѣ благоудѣяніята на монархическитъ установленія и бы накарала Германцитъ да ся предадатъ съ по голѣмо самоотверженіе на тѣя установленія. Ний имаме нуждѣ, отъ единъ странъ, Франціѣ да ны остави мирны, а отъ другъ, да ѣ възбранимъ, ако не ще тя да ны остави въ мирѣ, да намѣри съюзници. До като Франціѣ не ще има съюзници, тя не ще бѣде опасна за насъ, и до като великитъ европейски монархіи останатъ съединени помежду си, тѣ нѣма да ся страхуватъ отъ никакъ республикѣ. Ето защо една французска республикѣ много трудно ще намѣри съюзници противъ насъ». Корабъ е за Франціѣ този языкъ на държавнитъ германскіѣ мѣжѣ, но никой нѣма да му откаже практическото му благоразуміе и положителнѣтъ му политическѣ философіѣ.

ГЕРМАНИЯ И РОССИЯ. — Не само въ Франціѣ но еще и въ други мѣста ся разноси отъ много время слухѣтъ чѣ наслѣдникѣтъ на Русскіѣтъ престолъ былъ ужъ въодушевенъ отъ враждебны чувства спрямо Германіѣ и отъ горещи, напротивъ, симпатіи къмъ Франціѣ, и този слухъ даваше поводъ на разни предположенія за бѣдѣщитъ сношенія на дѣйтъ сѣдѣни северны имперіи. Видиѣ ся обаче чѣ този слухъ е безосновенъ. Това поне треба да заключимъ отъ слѣдующитъ допискѣ испратенѣ отъ Петербургъ до берлинскіѣтъ вѣстникъ *Националь Цайтунгъ*: «Нѣкои си вѣстници, казва тази дописка, иматъ

навыкъ да основаватъ политическитъ си смѣтки върху тѣи нареченитъ враждебны чувства на великитъ князъ — наслѣдникѣтъ на русскіѣтъ престолъ, спрямо Германіѣ. Този слухъ ся раздава нарочно по нѣкогаждѣ съ цѣлъ да ся поласкаятъ надеждитъ, които иматъ Французитъ да си отмѣстятъ на Германцитъ, а по нѣкогаждѣ съ цѣлъ да ся увѣдоми берлинското правителство за възможностьтъ на единъ войнѣ между двѣтъ сѣверны имперіи. Тѣя предположенія сѣ съвсѣмъ произволны; великитъ князъ е извѣстенъ за добритъ си характеръ; колкото за политическитъ му убѣжденія, тѣ сѣ толкозъ по малко извѣстны, колкото той е доста мѣлчеливъ и много предпазливъ. Ненавистьта му противъ Германіѣ, ненависть, койкото му приписватъ Французитъ и ултрамонтанцитъ, не почива нито на свикѣтъ отъ нѣкоѣкъ истинѣ. Напротивъ, много доказателства могли бы да ся приведатъ за увѣреніе на добритъ му чувства къмъ Германіѣ. Обыкновенно има човѣцы, които всякога почти и на всякадѣ предполагаютъ — често безъ благословны причинны — неспоразуміѣ между царствующитъ дворѣ и наслѣдникѣтъ на престолѣтъ. Но при днешнитъ русскіѣ императорѣ, койго ся обожаватъ отъ всички въ Россіѣ, числото на подобны човѣцы е почти ничтожно. Въ дворѣтъ на великитъ князъ ся намѣрватъ лица, които ся наслаждаватъ съ пълното довѣріе на царѣтъ, и разсѣканіето на много важны въпроси въ държавнитъ свѣтъ отъ кри пѣлнѣ единъ армоніѣ въ мислитъ на императорѣтъ и на синѣтъ му — наслѣдникѣтъ. Колкото ся касае до иностранитъ политикѣ, явно е чѣ Россія ся ползува до сега отъ пріятелството си съ Германіѣ. Съ какъкъ цѣлъ бы измѣнила тя? Русската имперія нѣма да рѣши важны въпроси възъ отъ границитъ си; вътре обаче въ границитъ си тя има много задачи да рѣши. По тѣзи причинъ Русскитъ имѣтъ при сѣрдѣ съхраненіето на мирѣтъ; ни единъ бой въ свѣтътъ не бы можилъ да ги възнагради за сплитаніята и главоболіята, които бы произвелъ той въ пѣдрата на имперіитъ имъ. Венчко това не е поезія; но практическитъ размисленія представятъ единъ основъ по твърдѣ нежели мечтателнитъ политически сънѣванія.»

— Сѣдѣтъ на Арнимъ произваде и въ Англіѣ не малко впечатлѣніе. Отъ статіитъ на нѣкои си английски вѣстници излиза чѣ думитъ на князь Бисмарка, които ся сѣрчатъ въ прочетенитъ предъ сѣдилището документи, не вдѣхаватъ на всичкитъ английски политикѣ голѣмо довѣріе въ мирѣтъ. *Пал Малъ Газетъ* ся чуди съ некрѣпкитъ смѣлость на първитъ министръ на Германскитъ имперіѣ, но тя прилага и слѣдующето: «Великѣтъ припознае, казва тя, чѣ една велика военна сила, управляема отъ единъ умъ така абсолютенъ и всякога готовъ да рѣши всичкитъ мѣжнотіи чрезъ оржжіето, не е порочителство за европейскіѣтъ мирѣтъ.» Сѣщото впечатлѣніе ся изражава въ всичкитъ статіи, обнародвани въ английскитъ вѣстници по тѣзи работѣ. Онова, което найного обезпокоява английскѣтъ публикѣ, е явната недовѣда на князь Бисмарка чѣ нравственното и вещественното растлѣніе на Франціѣ е желателно за Германіѣ, и чѣ послѣдната не ся повѣрва освѣнъ на силнѣтъ за съхраненіето на положеніето си въ Европѣ.

Отъ своѣтъ странъ, французскитъ вѣстници, като говорятъ за този многоразсѣнъ судъ и обнародванѣтъ документитъ, въ които Бисмаркъ и Арнимъ сѣ ся занимавали преди двѣ години съ сѣдбинѣтъ на Франціѣ, трудятея всѣкій единъ да стовари на противоположнитъ партии тяжестьта на всичкитъ погрѣшки и на раздѣленіята. Монархиститъ корятъ республиканцитъ чѣ сѣ главната причина на днешнето неопредѣленно и неизвѣстно положеніе, республиканцитъ пакъ приписватъ всичкитъ винъ на монархиститъ и на бонапартиститъ, които пакъ, отъ своѣтъ странъ, ся радватъ чѣ, въ единъ запискъ до бывшитъ германскіѣ посланикъ въ Парижъ, Бисмаркъ казва чѣ само тѣхната партия е онази, койкото ся счита въ Берлинъ за единственнѣтъ способнѣ да основе нѣщо трайно въ Франціѣ. Венчко това явно показва въ какво политическо устройство ся намѣрва Франціѣ и какво влѣніе преобладава тамъ въ духовѣтъ.

СЪРБИЯ. — Съкрацаваме тука единъ статіѣ обнародванъ въ вѣсенскитъ вѣстникъ *Наше Фрайе Прессе* върху Сърбіѣ по поводъ на послѣдното министерско извѣщеніе въ това книжество: «Който бы казалъ на Сърбитъ, почевна реченната статія, чѣ не сѣ народъ узрѣлъ въ политическо отношеніе, твърдѣ вѣроитно е чѣ той не бы намѣрилъ у тѣхъ добръ пріемъ. Сърбитъ ся въодушевяватъ отъ убѣжденіето чѣ тѣ сѣ туземнитъ владѣтели на Балканскіѣтъ полуостровѣ, и всичката имъ политика ся съсредоточава въ слѣдующитъ думи: «Нашето отечество треба да стане по-голѣмо». При всичко това, ако чело-

вѣкъ земне предъ видѣ добритъ качества на Сърбитъ, въ сравненіе съ другитъ народы живѣтъ въ Европѣскѣ Турціѣ, то можилъ бы той бѣде снисходителенъ за тѣзи нѣтъ страпни мечтанія. Сърбитъ сѣ храбри и военни, когато Бисмаркъ представява миролюбивитъ думѣ Румѣнитъ, при всичкитъ имъ послѣдны военны военны обученія нито слѣдъ единъ нѣщо сѣ въ положеніе да устроятъ добръ войнѣ. За да разбере човѣкъ голѣмѣтъ разликѣ, въ то отличавѣ Сърбитъ отъ Румѣнитъ, стига чѣ да прегледа единъ полкъ и отъ двата народѣ Сърбитъ твърдѣ често сѣ дѣца еще въ полѣкѣтъ, но подъ оржжіето тѣ сѣ мѣжѣ. Отъ тѣ высокомерно мечтаятъ за учредженіето единъ голѣмъ държавѣ; въ послѣднитъ время обаче тази идея ся вкорени още повече и за широки размѣры послѣдствіе на политическѣ и економическѣтъ състояніе на нѣкои си дрѣмѣ околнѣ държавы. Нѣма съмнѣніе чѣ за наредъ то на министерството Мариновичъ тази идея сѣ могла наймного. Мариновичъ ся считае отъ сително до народитъ надеждѣ много кротѣкъ хладнокрѣвенъ та за това замѣти и Румѣнитъ противъ когото на всякадѣ въ Европѣ бѣха подигнали подозрѣнія чѣ той обработваше всичкѣтъ сѣрбскѣтъ идеѣ. Съ надеждѣ да вѣнѣ въ ко недовѣріе отъ странъ на Турціѣ къмъ Сърбіѣ Мариновичъ свѣтѣтова младитъ князъ и предприеме пѣтуваніето си въ Цариградъ; Сърбитъ зеха прѣкштѣството на князѣтъ въ Сърбіѣ за доказаніе на тѣхното честотѣтъ а пѣтуваніята му по Европѣ като безпѣчны и много скѣпны. Тази е причината, по чѣ койкото ладна министерството Мариновичъ избѣрѣ на представителитъ за скупщинѣтъ бѣха ся съставили двѣ полета — полето на прѣвѣстелствитъ и полето на противоправителствитъ. Послѣдната дума значѣ често и отъ които сѣ противъ нѣмѣнитъ династіѣ. Денъ стѣта на Карагеоргиевичъ брѣи еще много прѣвѣрженници. Новитъ министры сѣ привѣржѣници на *свободолубивитъ* млади, които прищѣатъ великѣтъ сѣрбскѣтъ идеѣ.»

ЕГИПЕТЪ. — Сѣдебнитъ преобразования. Бѣхмы говорили и другъ пѣтъ за мѣркитъ, но то е зело египетското правителство да ся освободи отъ капитулантѣ и да пріемне въ сѣдѣщитъ та си и членове опредѣленны отъ европейскитъ сили, които иматъ тамъ свои подданици. Начало тѣзи мѣрки сѣ вече одобрилъ, и чѣнитъ преобразования въ Египетъ сѣ вече дѣла. Една часть обаче отъ Французитъ, които бѣваватъ въ Египетъ, видѣи да не чака до послѣдствія отъ тѣя преобразования, за това испратили и едно прошеніе до французското народно събраніе, въ което прошеніе ся прѣтиратъ противъ тѣя преобразования и искатъ съхраненіето на капитулантѣ. Спорѣтъ свѣдѣніята, които намѣрваме по тѣзи часть въ новитъ французски вѣстници, това прошеніе разискала въ французското народно събраніе, което напослѣтъ рѣшило да ся възложи на инетрътъ на иностраннитъ дѣла разглежданіе на това прошеніе. Нѣкои си отъ представитѣтъ поддѣржѣли мнѣніето чѣ е необходимо да ся съхранятъ еще въ сѣщѣтъ имъ точность капитулантѣ въ Египетъ, по причинъ чѣ мѣстѣтъ сѣдѣн не представятъ еще достатѣчны гарантіи. Това мнѣніе не бы было безосновно, но новитъ сѣдѣн цѣха да бѣдѣтъ всички туземни. Но извѣстно е вече чѣ европейскитъ правителства сѣ придобили правото да назначаватъ въ своѣтъ чиновници въ тѣя сѣдилища. Вънъ това, европейскитъ правителства склонѣи да пріематъ тѣя преобразования само за опитъ, като си запазиа правото пакъ да ся върне на първото състояніе, ако опитѣтъ не сполѣ. Треба еще да приложимъ чѣ неудобствата, въ то произлизаха въ Египетъ отъ прѣжното положеніе, не бѣха ни по малко ни по маловажны. Това показватъ честитъ оплакванія, които французитъ отправиха отъ Египетъ до французското правителство.

По поводъ на второто свикване на *Всенароднитъ международенъ съборъ*, за което свиканіе ний споменѣхмы нѣщо и въ минѣлитъ брѣи въ нѣкои си европейски вѣстници ся порочна една полемика за практическитъ послѣдствія, които ще има този съборъ. Както е извѣстно, този съборъ намѣри най голѣмо стирѣтелство въ стѣлнѣнѣтъ на нѣкои си английски вѣстникъ между които пакъ ся отличава най много *Минингъ Постъ* — органѣтъ на покойнѣтъ лордъ Палмерстонъ политикѣ. На злокобнитъ свѣдѣнія, които прави за този съборъ казанитъ вѣстникъ, ето какъ възражава Брюсселскитъ *Нордъ*: «Намѣ е драго, казва той, като глѣдѣмъ английскѣтъ печатъ да ся обхожда така враждебно на Брюсселскитъ съборѣ. Колкото по враждебно ся показватъ английскитъ вѣстници въ този въпросъ, толкозъ по лепо показватъ тѣ

закъ и нуждѣтъ отъ челоѣколюбивѣтъ рѣшенія на бюроселскіѣтъ съборъ, за държавѣтъ отъ европеекѣтъ материкъ. Тѣя рѣшенія, Англія може да ги не намѣрва полезни на своитѣ егоселски интереси, но въ политикѣтъ преобладающе начало: чи челоѣкъ треба да правѣтъ противното на онова, което желасел ителѣтъ. Това тѣя казанио намѣ друго не ставя освѣтъ да изразимъ глѣбокъ жалостъ въ глѣдѣмѣ единъ великъ народъ да ся обда така враждебно спрямо другѣтъ образотъ и цивилизованъ свѣтъ. Това е негова работѣ. Колкото ся относѣ до смѣлостѣтъ, съ коѣтъ англіекѣтъ вѣстници поддържатъ англіекѣтъ егоселъ, нѣтъ не ся чудимъ, до като глѣдѣмѣ Англія да казва, посредъ деветнаесетѣтъ вѣтъ, на Европѣ. «Бѣдете челоѣколюбивѣ на сущѣтъ, ако това ви е мило и драго, азъ не ся мѣся. По морето обаче, азъ запрещамъ да стане дума, защото по морето азъ ся съмъ по силѣ.»

ВЪТРЕШНИ РАБОТЫ.

Както бѣхмѣ писали и другъ пѣтъ, между Царското Правителство и еллінското ся разсѣкува отъ нѣколко время насамъ важнѣтъ въпросъ за гражданството на пѣкон грѣцы, които пребиваватъ въ турекѣтъ държавѣ като еллінски подданици, но на които Царското Правителство оспориѣ това подданство като придобито несправедливо съ законѣтъ и съ договорѣтъ. Въпросѣтъ е важнѣтъ по причинѣ чи предлежи за гражданскѣтъ ежѣбнѣ не на едно или двѣ лица, но на нѣколко хиляды челоѣды распрѣдѣлѣны по разны мѣста въ държавѣтъ. Споредъ послѣднѣтъ новинѣ по този въпросъ, грѣцкѣтъ и посланикъ при Высокѣтъ Портѣ, г-нъ Симоетъ, неспратилъ до министрѣтъ на иностранныѣтъ дѣла о прѣписѣтъ отъ единъ проектъ за рѣшеніеѣтъ на този въпросъ. Прѣписѣтъ на проектѣтъ былъ припрѣженъ и съ едно съобщеніе, съ което еллінскѣтъ посланикъ припомнуѣ даденнѣтъ отъ Царското Правителство шестмѣсяченъ срокъ за рѣшеніеѣтъ на този въпросъ и казва чи ималъ законѣтъ отъ атинското правителство да влѣзе въ споразумѣніе съ турекѣтъ министръ на иностранныѣтъ дѣла, върху основѣтъ на помянѣтътъ проектъ. Грѣцкѣтъ посланикъ пратилъ прѣписъ въ този проектъ и до представителѣтъ на трѣтъ великіѣ сили — покровителѣ на Грѣцѣ, — Англія, Франція и Россія.

— Министерството на общѣтъ дѣла увѣдоми Министерството на полицѣтъ чи, споредъ наложеніеѣтъ на царскѣтъ надзирателъ при първото отдѣленіе на румелійскѣтъ желѣзныѣ пѣтъ, на пѣкон си мѣста по тѣзи пѣтъ имало пѣзискусемѣтъ безопасность. Вѣлѣствіе на това увѣдомленіе ся дадохѣ завчасъ най строгѣтъ законѣтъ, и единъ полкъ запѣтъ ся испроводихѣ на пѣкон си мѣста по линіѣтъ на желѣзныѣтъ пѣтъ за да пазятъ общѣтъ редъ и да уловятъ виновныѣтъ.

— Чуждыѣтъ подданны въ Халепъ правятъ, видѣмѣ, мѣжнотѣ въ плащаніеѣтъ на данѣтъ, о който ся нека отъ тѣхъ за недвижнѣтъ имѣтъ имѣтъ. По тѣзи причинѣ Высокѣтъ Порта провѣтъ тѣ дѣни до чуждыѣтъ посолства едно съобщеніе, въ което имѣ казва чи, ако чуждыѣтъ подданны въ Халепъ сѣлѣватъ да упорѣтвуватъ да не плащѣтъ законнѣтъ данѣтъ, ще ся зедѣтъ строгѣтъ мѣрки относительно до недвижнѣтъ имѣтъ имѣтъ.

— Споредъ турекѣтъ солунскѣтъ вѣстникъ *Земанъ*, подуправителѣтъ на Енидже-Караеу уловѣтъ и пратилъ въ Драмѣ за наказаніе мѣхтарѣтъ на селото Кулерѣ, който вѣтъ въ двѣ години сбралъ отъ злополучнѣтъ жители на това село 20,000 гроша, двойното, спрѣтъ, количествѣ отъ редовнѣтъ данѣтъ, и злоупотребилъ тѣя пари.

— Французскѣтъ *Ле Мондъ*, органъ католическѣтъ и монархическѣтъ, обнародвалъ на 5/17 текущѣго ежѣтъ дѣтъ критикѣ на парижскѣтъ договоръ отъ лѣто 1856. Цѣлѣта на тѣзи критикѣ е да привлече вниманіеѣтъ на подписавшиѣтъ този договоръ сили върху мѣрктѣ, които царското правителство зѣ послѣдѣтъ противъ арменѣтъ Хассеунѣтъ, приверженици на напѣта. Въ ежѣтъ критикѣ обаче казаниѣтъ тѣтъ говори въобще и за състояніеѣтъ на всѣхнѣтъ христѣанѣ въ Турекѣ.

— Читателѣтъ ни могатъ да помнятъ рѣшеніеѣтъ, което ся бѣше зело, съ время еще, отъ Царското правителство за съставленіеѣтъ на ежѣтъ комиссѣтъ, която да направи потребнѣтъ истинѣ въ смѣсеннѣтъ епархѣ. По причинѣ, които не сме въ състояніе да знаемъ, съставленіеѣтъ на тѣзи комиссѣтъ ся отложи дѣру и до днесъ. Извѣстно бѣше само, и то по слухѣ, чи вселенскѣтъ Патриархъ бѣше прѣлѣтъ, по начало, съставленіеѣтъ на ежѣтъ подобнѣ комиссѣтъ, съ челоѣко обаче чи тѣ не ще ограничѣ испитѣтъ

си само въ смѣсеннѣтъ епархѣ, но ще ги приложи и въ всѣхнѣтъ другѣ епархѣ. Това исканіе на вселенскѣтъ Патриархъ падѣше подъ самѣтъ тяжестъ на грамадното си и неумѣтно преувеличеніе, но несправедливо да ли упорството на патриархѣтъ бѣше единственната причина за досегашното отлаганіе на казаннѣтъ комиссѣтъ, или то треба да ся отдаде на други обстоятелства. Както и да е, тѣя дѣп ся раздаде слухъ чи Царското правителство, въ желаніеѣтъ си да даде край на прѣнѣята въ смѣсеннѣтъ епархѣ, писало пакъ до вселенскѣтъ Патриархъ да го призове да прѣемне съставленіеѣтъ на тѣзи комиссѣтъ. Епархѣтъ, ся казва, които ще ся испитѣтъ, пѣтъ да ся посочѣтъ отъ самото правителство. Това ся научимъ за тѣзи работѣ, и това съобщавамъ на читателѣтъ си безъ други подробности за сега и, въ всякѣтъ случай, подъ всякою предпазаніеѣтъ.

— Негово Блаженство Екзархѣтъ направѣтъ тѣ дѣни и другѣ постѣжнѣтъ при надлежнѣтъ министерство да понесѣтъ подтвержденіеѣтъ на Екзархѣтъскѣтъ уставъ. Понече, видѣмѣ, уставѣтъ не е еще въ състояніе да ся предаде съ царско подтвержденіе, комуто треба, то отъ министерството на иностранныѣтъ дѣла казаласѣ, слушами, на Н. Блаженство Г. Антима, който постоянно вѣвалъ за подтвержденіеѣтъ и предаваніеѣтъ на този уставъ, чи, по настоящеѣтъ, намѣто него, може да му ся испроводи едно *тезкерѣ*, което да му позволяѣ да дѣйствуѣ съгласно съ предписаніѣта на този уставъ, както е ставало и до сега, колкото и да не е той еще подтвержденъ отъ правителството. Такова едно *тезкерѣ*, което цѣло да ся издаде послѣдствіеѣтъ на ежѣтъ писменнѣтъ проебѣтъ отъ странѣ на Негово Блаженство до надлежнѣтъ министръ, ся чакало тѣ дѣни въ Екзархѣтъ. Като ся ограничавамъ да съобщимъ просто тѣзи новинѣ, нѣтъ ще свѣршнѣтъ съ бѣлѣжкѣтъ чи, ако вървимъ и за напредъ както сме вървѣли до сега, не само писменнѣтъ *тезкерѣ* позволяюще да ся работѣ съгласно съ уставѣтъ, но и ежѣтъ уставъ не ще може да ни облагодѣлуѣ. Законѣтъ и заповѣдѣтъ сѣ мрѣтъ буква, когато липсѣва добрата воля, и нѣтъ покорнѣтъ пытами да ли и до сега имѣше нѣкой, който да ни прѣчи да положимъ отъ край до край въ дѣйствіеѣтъ всѣхнѣтъ членѣ на уставѣтъ? Но какъ да ся припосѣби уставѣтъ, когато при избраніеѣтъ еще на свѣтънѣтъ ся престѣжнѣтъ предъ всѣхнѣтъ свѣтъ всѣхнѣтъ оносителнѣ до това избраніе членѣ?...

— Бѣхмѣ споменѣли въ единъ отъ минѣлѣтъ броеѣ нѣщо за заточеніеѣтъ на игуменѣтъ на единъ мѣнастырь отъ Дебрекѣтъ епархѣ. Този игуменъ ся намѣрва сега въ Свѣтъ-Горѣ на заточеніе. Видѣмѣ чи предъ гражданскѣтъ властѣ той былъ представѣнъ като грѣкъ и приверженикъ на вселенскѣтъ Патриархѣ, когато той е родомъ Българинъ и отъ много время припознавалъ духовното вѣдомство на Екзархѣтъ. По проебѣ на послѣднѣтъ, до коѣтъ ся доставѣха потребнѣтъ свѣдѣнія за тѣзи работѣ, правителството писало, казватъ, до святогорскѣтъ каймакамѣтъ да привѣтъ реченнѣтъ игуменъ и да го испѣтъ отблизу за да види Грѣкъ ли е той и подвѣдомѣтъ на вселенскѣтъ Патриархѣ, или е Българинъ и приверженикъ на българскѣтъ Екзархѣ?

— Научавамъ ся чи въ Малко Търново (Одринска епархѣ) унѣтъ работѣли да основѣтъ едно главно българско училище съ цѣлъ да съставѣтъ едно среднѣе сѣгодѣ за распространіеѣтъ на вѣроученіеѣтъ имѣ. Както е извѣстно, унѣтъ отѣдавно работѣтъ въ нѣкон си страни отъ Одринскѣтъ епархѣ.

— Свѣдѣнія нѣкон си, които ни ся доставѣтъ отъ разны страни, нескѣтъ да увѣрятъ чи унѣтъскѣтъ епископѣ г-нъ Раисѣлъ, който по настоящеѣтъ ся намѣрвалъ, казватъ, въ Вардарската казѣ (Солунско окрѣжіе), трудилъ ся голѣмѣ усилѣ да спечѣли на унѣтъ жители отъ тѣзи кѣжѣ. Времяѣтъ показѣ чи усилѣта на унѣтъ помѣжду българскѣтъ народонаселеніѣ не ся увѣнчавѣтъ съ успѣхъ. Но унѣтъ, които пакъ еж ся подигнѣли отъ нѣколко время насамъ, не ся отчайватъ. За това движѣніѣта нѣтъ треба всякога да ся слѣдѣватъ съ строго вниманіе, и нѣтъ обѣчавѣ да вѣрѣмѣ чи оня, които еж призовани въ обществоѣто да бѣятъ върху чистотѣтъ на вѣроисповѣданіеѣтъ, ще испѣтъ нѣтъ длѣжнѣтъ си по тѣзи частъ. Сѣрѣбно на е, при всѣчко това, да заблѣжимъ или, по добрѣ, да припомнимъ чи новото унѣтъко уваженіе въ нѣкон си мѣста по Македоніѣтъ започна отъ ланското несправѣніе на единъ българинъ владыка въ Солунѣ. Съ время еще нѣтъ направимъ приличнѣтъ бѣлѣжнѣ по тѣзи работѣ и безъ да произнесемъ имена, нѣтъ ся прѣтъ почти посочимъ изворѣтъ на това движѣніе, което ся нарече въ единъ вѣстникъ *лега посылка*.

— Послѣдователностьѣ е добродѣтель за оня людѣ които почитѣтъ логикѣтъ и редѣтъ. За

началствѣта послѣдователностьѣ е еще една отъ най-първѣтъ длѣжнѣсти. Това тѣя казанно, пытами: послѣдователно ли бѣше отъ странѣ на господѣ свѣтънѣтъ да призовѣтъ г-на Г. Крѣстевича да иде да засѣдне помѣжду нѣмъ, слѣдѣтъ като, въ отговорѣтъ си кѣмъ русскѣтъ общѣнѣ, тѣ дѣрѣжѣ да турѣтъ въ подозрѣніе несправѣнѣтъ на честнѣтъ характеръ на г-на Г. Крѣстевича, като отдалѣха отгелѣваніеѣтъ му отъ Екзархѣтъскѣтъ Свѣтъ на страхѣтъ му да не бѣ да ся турѣ схизмѣта въ дѣйствіе при тогавашното министерство? Нѣтъ ся чудимъ съ това неистѣлѣуемо и противоположно поведѣніе на почтеннѣтъ г-да свѣтънѣтъ, които имѣха дѣрѣжѣтъ да помислѣтъ еще чи г-нъ Г. Крѣстевичъ е жадеѣтъ, по нѣкоѣкъ причинѣ, за нѣтъ, та рѣшнѣ да ся повика просто да допѣтъ *исправнѣното* мѣсто на г-на Д. Тодорова! Слушамъ чи г-нъ Г. Крѣстевичъ, праведно докаченъ отъ ежѣтъ подобнѣ постѣжнѣтъ, отговорилъ на Екзархѣтъскѣтъ писменнѣтъ съ единъ языкъ, ясенъ и доста приличѣтъ на достоинството му. Както го и повторимъ и потрѣтимъ, г-нъ Г. Крѣстевичъ, който при участіеѣтъ му въ екзархѣтъскѣтъ работѣ лѣрѣжѣ всякога съ доблѣсть знамятъ на редѣтъ и на строгѣтъ законность, предѣставляѣ ежѣтъ доста свѣтъ и народополѣнѣтъ за да трѣѣ да допѣтъ *исправнѣны* мѣста. Отговорѣтъ му не можеше да бѣде освѣтъ отъ рѣшателнѣтъ и нѣтъ не мыслнѣтъ чи той е, който ся ся раскан. Г-нъ Г. Крѣстевичъ, впрочемъ, не е сторилъ нѣкое зло на народѣтъ си за да накаже себе си да иде да ловѣ рыбѣ въ размѣтнѣтъ отъ разны интриги водѣ, да ся борѣтъ и безъ никакѣтъ практическѣ полѣзъ противъ любимѣто на нѣколцина безрѣдіе, и да служѣ, като едно просто орудіе, на своевѣрствіеѣтъ на одного и на другѣго. Въ свѣтътъ имѣ, казватъ, днесъ редѣвно вышѣгласіе. Пока размышлѣѣ, нека върши, нека върши напредъ. Кой му прѣнѣ? Ако ли пакъ и съ вышѣгласіеѣтъ си свѣтътъ ся уѣща слабъ и немощѣтъ, то нека членѣтъ му, въ патриотическѣтъ си чувства, стѣварѣтъ отъ грѣбѣтъ си тяжестѣтъ на тѣзи служѣ. Това треба да направѣтъ тѣ толѣкъ повече, колкото, както за това споменѣхмѣ и другъ пѣтъ, всѣхнѣтъ почти еж избраннѣтъ противъ законѣтъ, и колкото Екзархѣта не може, видѣмѣ, да имѣ даѣ и полицѣ за закѣнѣваннѣтъ заплатѣ, както слушами чи былъ понесѣлъ това нѣщо единъ отъ уважѣмѣтъ свѣтънѣтъ.

— Извѣстно е чи отѣдавна ежѣествуѣ между Н. Пр. св. Сѣфійскаго г-на Мелетѣ и тамошнѣтъ граждѣне едно охлажденіе. Споредъ свѣдѣніѣта, които ни ся доставѣтъ отъ този градъ, това охлажденіе ся усиляѣтъ отъ день на день еще повече. Епархѣтъскѣтъ Сѣфійскѣтъ свѣтъ ся отнесѣлъ нѣколко пѣти до Екзархѣтъ за тѣзи работѣ. Екзархѣта не е даѣла еще никакѣтъ рѣшеніе, и нѣтъ вѣрѣмѣ чи колебаніеѣтъ ѣ въ тѣзи работѣ треба да има за единственнѣтъ причинѣ общѣто добро. При всѣчко това прѣстѣжнѣтъ отъ кадѣтъ и да происхождѣтъ, треба съ время да ся наказватъ. Снисхожденіеѣтъ, въ началѣто на което и да е управленіе, не е мислимъ всякога отъ най първѣтъ качествѣ.

— Отъ Рѣсенъ пѣшатъ чи тамошнѣтъ патриархескѣ приверженици изгорили митрополитскѣтъ цѣркѣ.

— Отъ Нинѣтъ извѣщавѣтъ, чи общѣната, за прѣвъ пѣтъ сега, писала до Екзархѣтъ за да покаже чи пребиваніеѣтъ на Н. Прѣос. г-на Виктора въ този градъ е необходимо 1° зашто житѣлѣтъ сѣграждаѣ цѣркѣ; 2° зашто ся нареждаѣ училищѣта; 3° зашто, като народонаселеніеѣтъ было тѣрѣтъ слабо привѣрѣно на Екзархѣтъ, отѣжѣствіеѣтъ на архіерѣтъ отъ тамъ може да ослабѣ еще повече тѣзи привѣрѣаннѣтъ. По всѣхнѣтъ тѣя причинѣ Н. Пр. свѣтъ-Нинѣскѣтъ г-нъ Викторъ требало да ся освѣбѣди отъ тежѣтъ служѣ да стане членѣтъ отъ свѣтънѣтъ българскѣтъ синодѣ.

— Прочѣтамы въ в. *Напрѣдѣкъ*: «Единъ Българскѣтъ вѣстникъ взѣмѣ поводъ отъ несправѣнѣто на нѣколцина ученици въ Австріѣ да окачи на пѣнѣтъ на Екзархѣтъскѣтъ управленіе още ежѣтъ въображаемѣтъ погрѣшкѣ, — че не вѣзѣло грѣжѣ да избѣре тѣя ученици отъ всѣхнѣтъ Епархѣ.

«За да ся прѣѣче нѣшката на тѣзѣ новѣ интригѣ, потрѣбно е да знаѣ публикаѣта, чи припѣмѣніеѣтъ на нѣколцина ученици въ Австріѣскѣтъ училищѣ е благодѣніе, испросѣно частно и въ полѣзъ именно на мѣдѣты, които ся испратѣтъ, та пѣмѣ койѣ право да ся оплакѣ.» (Съобщѣно.)

Кого нека да излѣже тѣка това съобщѣніе? Малко срамъ, почитѣмѣ господа! Лѣжѣта не е пыто доказателство, нѣтъ законѣта защита. Вѣстникѣтъ, за който е думѣта въ горнѣтъ съобщѣніе, е очевидно напѣтъ вѣстникъ, който безъ да ся стрѣне отъ това съобщѣніе — плодъ на сѣянѣ и на интригѣ, изѣа и днесъ еще дѣрѣ.

зостѣтъ да утѣрѣтъ съ по голѣмѣтъ тържѣственнѣтъ произволѣтъ, съ който ся турѣ въ дѣйствіе благодѣніеѣтъ на чужды доброжѣлатѣли. Думѣта ни не е, въобще, за испратѣннѣтъ мѣдѣ; думѣта ни е за начинѣтъ, спорѣтъ който ся извършѣ и тази работа, както ся вършатъ и толѣкъ другѣ, а послѣ дохождѣтъ да ни казватъ: станѣло е станѣло, не го правѣте *олѣрѣ*. Въ Екзархѣтъскѣтъ не вѣрѣмѣ да нескѣтъ да прѣправѣтъ истѣрѣжѣ на несправѣніеѣтъ на нѣколцина ученици въ Австріѣ, и за това намѣ нѣтъ прѣтъ умѣтъ мѣнуѣ чи горнѣтъ *съобщѣно* излиза отъ писалищѣто на екзархѣтъскѣтъ управленіе, или чи, ако излиза отъ това писалищѣ, нѣщо, което нѣтъ не вѣрѣмѣ за сега, то е станѣло съ съзнаніеѣтъ на надлежнѣтъ лица. Ако правимъ тѣзи бѣлѣжнѣ на горнѣтъ *съобщѣно*, то ѣкъ правимъ за да отблѣнемъ покушеніеѣтъ, което има за цѣлъ да ни отдаде, чи сме имѣли на умѣ да окачѣмъ на пѣнѣтъ на екзархѣтъскѣтъ управленіе въображѣмѣ погрѣшнѣ. Следъ това нека прѣтуримъ чи, нѣтъ не нахождамы вече умѣтно нагѣташнѣтъ разсѣкуваніе по този случай.

Найпослѣднѣтъ русскѣ и европеекѣ вѣстници описѣватъ подробно угощеніеѣтъ, което станѣло въ Петербургъ по случѣтъ на празникѣтъ на военнѣтъ орденъ *Свѣтъй Георгѣ побѣдоносѣтъ* съ присѣжѣніеѣтъ на Императорѣтъ, на прѣскѣтъ принѣтъ Албертъ и на много други знаменѣности. На това угощеніе Русскѣтъ императоръ нѣлъ здравѣца за «най добрѣтъ си прѣѣтъ Германскѣтъ императоръ». Втора здравѣца была отъ странѣ на принѣтъ Алберта за Русскѣтъ императоръ, въ коѣтъ го нареклъ «вѣрѣнъ прѣѣтъ на Германѣкъ».

ДОПИСКИ НА „ВЪКЪ“.

РУССЕ, 14 Декѣмвріѣ 1874. — Тѣя сынѣковѣ *Парижанѣ* имѣтъ, дѣйствитѣлно, нѣкоя сила да създаѣтъ добрѣто и да погубѣтъ злото, та сѣ толѣкоѣ земѣни на око отъ нѣкон-си творѣци на злото, зашто другѣкоѣ не можѣтъ си испѣлѣкуѣна по коѣтъ причинѣ ги неспрѣтѣнно заплѣтъ изъ нѣкон жалѣѣ, даѣе и низъ една *долѣнка*, при сѣчко че тѣ е длѣжна и че е длѣжна на ежѣтъ, спорѣтъ неѣ, извѣмѣ Парижанѣ за малѣ услуги, нѣтъ услуги, които тѣ долѣнка не разбира, и ако не ще да ги разбере, то е толѣкоѣ по лошо за неѣ: нѣтъ оставѣмѣ слѣпѣца да падѣе самъ въ ямѣта.

То ся знаѣ, когато чѣпѣтъ е испѣтъ, безъ да трѣпѣ отъ ужаса, чѣпѣта на сѣчнѣтъ горѣчѣнѣ съ които ся полѣтъ неговѣтъ, слѣдѣтъ като е глѣтълѣ маѣдаменѣтъ нѣтъ освѣтленѣтъ прахъ на универсалната столицѣ и е слушалъ да ехѣтъ, отъ нѣшнѣтъ кѣдѣрѣ, въ сѣчнѣто си величѣе, гласѣтъ на разумѣ, на правѣта и на испѣната, онѣ неспрѣтѣнно ще е образувѣтъ въ мозѣка си, за общѣствоѣтъ и, по особѣно, за народа си, нѣщо по хубѣво, по възвышенѣ, по благородно, по спасѣтелно, отъ колкѣто оня които испѣдѣнѣлѣ живота си да чѣстѣтъ царѣлѣтъ на ежѣтъ изѣзѣтнѣтъ, да плѣзѣтъ прѣдъ другѣтъ, за да добѣлѣтъ за награда жалѣстѣната наука да лѣнѣмѣрѣтѣвѣтъ, да мѣзѣврѣтѣвѣтъ, да очерѣнѣватъ, да опрѣнѣствѣтъ сѣчко въ видѣ да царѣватъ.

Парижанѣтъ нѣмѣтъ претензіѣта да ежъ всѣвѣдѣнѣ, като нѣкон членѣ на свѣтънѣтъ и нѣкон писѣре на свѣтънѣтъ; нѣтъ Парижанѣтъ ся старѣтъ да прѣдаѣтъ малѣко количество свѣтълина, на коѣтъ ежъ прѣтѣжѣтели, по такѣтъ начинъ щѣто отъ неѣ да ся роди най голѣмѣко количество добро. Мѣжѣ со сѣрдѣе, Парижанѣтъ нескѣтъ па-сѣжнѣтъ си хлѣбъ на честнѣтъ занѣтіѣ, и тѣ нѣмѣтъ лѣрѣзѣстѣта да неказѣтъ высоѣко испѣтнѣното нѣтъ да го неказѣтъ съ умѣніе, безъ да ся страхѣвѣтъ че това може да не арѣса нѣкому.

Парижанѣтъ мыслѣтъ испрѣнѣтъ си личнѣсти неувѣзѣнѣ за стрѣлѣтъ на зѣбѣта коѣто ся е опѣлѣчила противѣ нѣхѣ; тѣ, прѣнѣрѣнѣтъ отъ честнѣтъ людѣ, не зарадъ хубѣстѣта на очѣтъ си а зарадъ оня полѣзи които честѣно ся трудѣтъ да прѣнесѣтъ въ средѣта въ коѣтъ ежъ, тѣ сѣдѣа удостѣѣватъ да мѣтѣнѣтъ прѣзрѣтѣленъ поглѣдъ възъ сѣкоѣтъ тѣхѣнъ хулитѣлъ, былъ той даѣе высоѣкопрѣподобѣнъ или высоѣкопрѣосѣщенѣ.

Парижанѣтъ не ежъ една чуждѣ естерѣ въ Турѣѣ и вражѣдебна на Турѣѣ и на челоѣчѣствоѣто, за да ги прѣдаѣмѣ безъ милѣстѣ и безъ защита на бѣсѣтъ на дѣнѣтъ утробѣ. Парижанѣтъ ежъ, както и другѣ, тѣрѣтъ привѣрѣзѣнѣ ча-да на отѣчѣствоѣто, и въ жилѣтъ му, тѣ състаѣвѣтъ една морѣлна сила, незначѣтелѣна наѣстѣна, нѣтъ сѣ пакъ такаѣа коѣто едно грѣмѣнуваніе, па и много грѣмѣновѣніѣ, испѣдѣтъ Венеѣанската кула на Гѣлата не могѣтъ разѣрушѣти, не могѣтъ отропѣи отъ неѣ ни колѣко единъ атомъ. Та че ако ся стѣрупулѣся нѣщо то, на вѣрно, ще бѣде въ станѣнѣнѣто на наѣдаѣтелнѣтъ. Нѣтъ, съ смѣхъ на устѣта, казуѣмѣ чи тѣя госѣдѣновѣци не бѣха постигѣли цѣлѣта си даѣе и ако ся въѣружѣхѣ не тоѣко съ нѣгилѣшка капѣла, съ нѣгилѣшка кнѣга и съ нѣгилѣшко маѣстѣло, нѣтъ и съ нѣгилѣшко спѣнѣтъ. Какъ и да е, това послѣднѣтъ средѣство е едноѣто още кѣмъ коѣто имѣ оѣстѣа да прѣбѣнѣтъ.

Единъ отъ Парижанѣтъ.

РУССЕ, 15 Декѣмвріѣ 1874. — Реѣкохъ, въ една прѣдѣшнѣя допѣсѣка, че напѣсто е нѣтъ граждѣнѣтъ на Турѣѣ да ся оплакѣмѣ на чуждѣнѣца отъ несправѣнѣтъ коѣто ни стѣруѣа чуждѣнѣцѣтъ, зашто онѣ, на тѣя несправѣнѣ, прѣтурѣ

още и беззаконіето да ни са приемива въ очите че сме въ невъзможността да ги отблъснемъ. Думитъ ми са отиосятъ по частно на Българетъ кои сж паднале въ дълбокоето заблужденіе да варватъ че Негова Свѣтлость князьтъ Бисмаркъ, смилень, може бы, отъ охканіята които испущаатъ полетикичка, ше остави на страна и Франция и Панага, и конта Аринма, и други толкова бели които поглъщатъ вниманіето му, та да избави Българетъ отъ ели-кой-си Еврейскій който, въ тъмнината на своето юмре и задружко съ неговитъ си, са занимава да имъ плете тръновити вѣнци, днеска едному, утрѣ другому. Що трябва да чинимъ, ний Българетъ, за да убиемъ у някои чужденци и у някои пани, продадени на тѣх чужденци, куражатъ съ които ги видимъ че ни обидатъ? Ний трябва, като са направимъ, колкото е позволено, по малко да имаме пужда отъ тяхъ, да имъ ограничимъ множеството на способитъ да ни повреждатъ, поможейки да имъ ги отнемемъ съвѣтъ. Нека, съ честитъ приказаніи отъ назе на назе, да събудимъ духитъ си отъ засналото състояние та сички еднакво да почувствоваме общата си неволя и сички, съ еединени усилия, да и тръсимъ цѣрвѣтъ, не въ милостіта, не въ съжалѣніето на тои и на оия, а въ пълното употребленіе сичкитъ законни средства предлагани намъ отъ мъдростіта на Султановото Правителство, въ пълното упражненіе сичкитъ права прѣдоставени намъ отъ постановденіята на Държавата и, найпослѣ, въ пълнитъ народенъ гений който е вече далъ блѣстеници блѣзан отъ своята творческа мощь и който, улесненъ съ сичката мощь на науката, достигналъ бы да върши голѣми тѣща за благосъстояние и за слава на насть и на мѣстото ни.

Настоявамъ възъ това: оия чужденци и оия пани, ирици на тѣх чужденци, които, като са учатъ взаимно и поддържатъ взаимно, са сплитъ да очернятъ една интересна частъ отъ работничитъ по умственото и правственото развитіе на българскій народъ, наричащи ги извѣнни, прѣдатели, орудія ту на Грѣци, ту на Турци, ту на Московци, споредъ кога какъ по имъ иде на гайдата, Българскій народъ не си отъмсти доволно като ги зарыне, тяхъ клеветничитъ, подъ тѣжестіта на общото прѣваріе и като ги остави, въ усамотеніето, подобно на рыба въ прѣушениа вода, да прѣкастъ калъ пакъ самъ на тамъ за да са поврща пакъ на лицата имъ. Азъ ги съмъ отдавна вече осъдилъ на това наказание.

Помнитъ читателитъ на *Вѣкъ* че, въ единъ отъ поелѣднитъ му бросе, турихме огъня на една кованица на клевети въ единъ голѣмъ градъ на Дунавската областъ. Въ ехидно-джигерскій началникъ на това мрачно заведение кинна вече натрупаный захиръ; въ той са стопила въ печалбата че не може да узвѣи. Вирочемъ и онъ и неговитъ сж докарани въ съвършено безсиліе, както са разбира отъ тѣхнитъ отчаяни стѣпанія въ стѣлповѣтъ на единъ чуждъ вѣстникъ.

Кой бы помислялъ! русенскій пропагандистъ-дописникъ на *Messager d'Orient* нека да каже че, писмото отъ Русе въ *Kurie d'Orient* отъ 22 Септемврий, писмо подписано Нейчовъ, и което жесно като ударъ отъ камшикъ пропагандата и неговитъ, че то писмо е диктувано отъ Русскій Генералентъ Консулъ въ рѣченый градъ; и лѣстѣтъ на Г. Жаминиетръ е прѣдставентъ като органъ на Г. Машиница. До каква развала на мозъка може да докара гнѣвътъ!

Впрочемъ, Г. Машиница, въ истый *Messager*, го постоянно погрѣжкатъ съ единъ сакаджійскій езикъ, който не остана задъ езика на някои български публикации. Ще ми въразатъ, може бы, че и настоящата проза на смиреный вѣ дописникъ, въ отношеніе на учтивостта, не е не укоризненна. Это моя отговоръ: азъ пиша тѣ редове не само за благоосъзнатитъ нъ и за злѣвѣснитъ които не разбиратъ отъ другъ начинъ на приказване и които желая да на разбератъ, ако не да са поправатъ, а то поне да неистовствуватъ за да ни даватъ така згодата да ги блѣкаме и да ги смазваме съ повече и повече. Агенитици, въ града ни, на Негово Руско Величество е обвиняванъ отъ дописника на *Messager* като да покровителствова и да подклажда бунтовничеството въ Българинъ. Мѣлн са че въ брой на обвинителитъ, и негли дупната имъ, е единъ неговъ любимецъ, когото Г. Машиница носѣ отъ него въ сърдцето си. Менъ са ще да невярвамъ мѣлата, въ чула са на смѣлостта на дописникитъ на Виенскій лѣстъ които претендуватъ да четатъ въ най скръпната вѣтреничестъ на оногова който е прѣдмѣтъ на ненавистта имъ. Повечина сподѣлятъ убѣжденіето че тая ненавистъ има за причина това дѣло Г. Машиница, твърдѣ сподучно и твърдѣ дълбоко ударилъ една брѣва въ дѣлото на кредита на една-дѣв опасни личности, кредитъ, който былъ основанъ, думатъ, възъ тѣлото на мнозина и въздигнатъ съ елѣзитъ имъ. Азъ драговолю пригрѣвамъ това послѣдното мнѣніе.

Ако, вмѣсто да играятъ ролата на Донъ-Кихотъ, като турятъ тамъ, декато не е и декато неопровержими доказателства бы доказали побѣдоносно че не може да бѣде агенціята на химерическій комитетъ, ако, думатъ, вмѣсто това, дописникитъ на *Messager d'Orient* кажеха, наприимѣръ, че прѣдъ вратата на руското Консулато егон кушине, образувано отъ сичкитъ пзбитоци на транеата и на което задавателнитъ немареніи варатъ да си запичатъ носѣтъ и да запиратъ дѣхчето си, дописникитъ цѣха да иматъ сподучката да сж казали правото.

Не знамъ ако неспредливитъ джавканія отъ слаби неприятели постоянно въ парѣмени ледената кръвъ въ жилища на Консултъ за който е рѣчѣтъ; нъ тѣ джавканія които повече иматъ за цѣлъ да дразнятъ духовитъ противъ Българскій народъ, подигатъ у него и у неговитъ разумни управители погнѣване отъ подотрипничитъ.

Нѣмамъ кракъ у сарая, за да съмъ въ тайнитъ му, нъ нека да рѣчатъ че роетъ на ни.

триганти и на мюевиретъ, толкова острѣ при други вали, строшилъ са съвѣтъ о бронята на честността на нѣмнитъ вали. Не е за съмнѣніе че Асимъ Паша трѣси самъ отъ себе въ всяка работа, да добѣе отъ нея точно знаніе, и не рѣшава острѣтъ слѣдъ това знаніе. Негово Высочество не само е оцѣнилъ миролюбивитъ духъ на българското население въ обширната си областъ, нъ още стареа са, увѣрватъ, и да внесе добринитъ на оцѣненіето си въ собственото си поведеніе въ дѣлото на управленіето си, и да направи да прѣдоложитъ другадъ. Свидѣтель сикой денъ растящето и взаимното довѣріе помежду Правителството и неговитъ Слѣвенскіи подданици. Очевидно, много злоупотребленія са махнаха, още много злоупотребленія ще са махнатъ, много рани на мѣстото ще са затворятъ, ако то има счастья да са засѣи Асимъ Паша на поста си.

Населеніята на Вилаета празнуваха изпавленіето си отъ единъ бичъ който отъ няколко години насамъ тегнеше надъ тяхъ. Прочутитъ разбоинци: Трѣмбелли Кара-Османъ, Мандаджи Сали и Бамадѣлѣта бѣдоха уловени. За това изпавленіе сме дължинъ толкова на Валията колкото и на достойнитъ вилаетскій Алай-бей, мажъ за мажната работа възъ която е поставентъ и който несплѣва заповѣдитъ на по горнитъ си съ точността на почтенъ забитиѣ. Ако имаме пѣщо да забѣлжимъ на дѣя добръ чиновникъ, то е че публиката бы видѣла съ удовольствіе отдалѣченіето отъ персоналитъ на долиціята Ерменецъ Халижи Богосъ на който тъмната фигура тѣкмо не вѣднѣва на хората сичкото изисквано довѣріе. Това смѣрно забѣлжане, ний го правимъ не за да критикуваме, а за чѣстѣта на самата полиція за която имаме високо уваженіе и която некаме да държи лошитъ чивѣца въ почетъ за реда и въ покорностъ на законитъ не токо съ материалната сила, нъ и съ още по голѣмата сила на примѣритъ отъ дѣла на характеръ и на правственностъ. Ний смѣмъ да са надаме че учтивитъ и благоразумнитъ Алай-бей, като побѣрза да лини служеніето, на което е началникъ, отъ несплѣлата помощъ на ерменецъ, ще прѣварѣ така въ правосудіе и въ цивилизация Господинъ Австро-маджарскій генералентъ консулъ въ Русе. Дѣйствително отличнитъ Г-нъ Монлонгъ, сикантъ, е расположенъ да са окружава дълго врѣме отъ своя младъ, черноокъ, несплѣтъ тѣлохранителъ който насѣрбѣва погледитъ. Ний му го честитимъ.

Грѣхъкъ, може бы, противъ слободата на съвѣстѣта, нъ дълбоко прѣварѣмъ прозелититъ у насъ на чуждитъ религіозни пропаганди, защото тѣх прозелити дорде моготъ, съ разумното практическото прѣдписаніята на православното вѣроисповѣданіе, да станатъ най добритъ чивѣца на свѣтъ, и да бѣдатъ прѣгити, ако не на първото, а то на едно отъ първитъ мѣста при Бога, отстѣпватъ отъ това вѣроисповѣданіе за друго някое; и то не за да удовлетворятъ душевни нужди които не усячатъ, а просто да добыятъ, ведно съ испитаніята въ лѣнността, едно океанно парче хлѣбъ, най вече за да живѣятъ развѣрзани отъ всяка врьска и кѣмъ черковата отъ която са отрѣчатъ и кѣмъ оная на които са ушъ обрѣчатъ, нъ която ще напуснатъ цѣлитъ като видятъ, въ дължностѣтъ налагани отъ нея, пѣщо тежко за тяхъ, некалти на лесно спасеніе. Вѣроизвѣнникъ е, у сичкитъ народи, включени и българетъ, прѣдмѣтъ на отвращеніе, даже и за оия които мислятъ че са ползуватъ отъ слабостта му и отъ безуміето му та го употребляватъ като орудіе за тѣхни собствени цѣли.

Обаче, да правимъ пожертвования за да вносимъ свѣтлинитъ на христѣнскитъ истини въ една душа, лишена отъ тихъ, небѣдѣйки прѣмѣнила прѣзъ *купелитъ*, това са разбира до неиде; да са подизваватъ, подражателъ на Спасителя, да убѣдѣи, съ живитъ примѣръ на собственитъ си животъ, оногова който са нуждеа въ подобно убѣждаване, былъ той и владыка, че за да е някой христѣнинъ не е доволно да чувствова христѣнски и да говори христѣнски, а *потребно* е още и да работи христѣнски, и това са разбира. Обаче да поучаваме че начинитъ на вярване на православнитъ е се заблужденіе, водѣ се въ пѣкъла, а твойтъ начинъ на вярване или по скоро на мнимо-вярване е единитъ правъ, благотворентъ, отверзителъ Ралъ, това кабула да изрече само тѣжливата уста. Единъ владѣтъ, наемъ аносотъ на протестантскитъ мисіонерни, бѣше, съ такитъ лѣжи, възбуноува въ Русе, срѣщу себе и срѣщу патронитъ си, не токо минавачитъ нъ и жабитъ на улицата Тѣмвѣжкѣ, частъ отъ блатнѣтото вѣдомство на бѣлѣдіето пѣ съ прѣдѣлата си Мустафа ефенди. Церипатѣтѣтъ за който са касеа дале край на досадителното си занаятіе по начинъ отъ най комическитъ; Падналъ, по незнамъ коя причина, въ помирлѣ при господаритъ си, той са намѣри въ нежеланната крайностъ да съвѣнѣтъ отъ грѣба му дришитъ и да му зематъ очилата, които былъ кунилъ на юнашка вересинъ. Толкова е истинна че господа мисіонеритъ които получаватъ тѣлѣти мааше подъ прѣдлогъ да спасяватъ българетъ, нъ които, въ дѣйствителностъ, спасяватъ пѣтъта си со сичкитъ пригоди които бы могла она да пожелае, господа мисіонеритъ така злѣтъ практиковать спрямо българина щедростъта която имъ е сѣ на устнитъ, щото ако подобно нищо съзрѣха у насъ непрѣмѣнно цѣха да выкинатъ още велнатъ че ний сме осѣдени на вѣчнитъ огнь, както не прѣстѣятъ да повтарятъ, съвѣтъ по ний, като теглимъ отъ нашитъ собствени немощи, теглимъ и отъ свѣрѣпостѣта на тѣхнѣй фанатизмъ. Трябъ богъ да е жестокосердъ като единъ чуждъ пропагандистъ за да не уведе българетъ въ най спокойното отъ небеснитъ си жилища.

Ний знаемъ едно голѣмо село въ Татаръ-Пазарджикската каза, дѣто мнозина сынове на почтени чѣляди, и доста просвѣтени сж въ недоумѣніе дали да трѣнятъ още съблзнителни работи на Пловдивскій митрополитъ, г. Панагетъ,

работи отъ които праведно са смутиха съвѣститѣ имъ, и оскорбиха са чувствата имъ на патриотизмъ и на благочестіе. Тѣх млади, отъ които повечинамата ни са или прѣатели или познаници, ний ги призоваваме да бѣждатъ и за наирѣдъ благодарумни и тѣрпѣливи, както сж было до сѣга; сякое друго постѣжване е недостойно за нѣхъ, за роднитѣ имъ, за селото имъ.

Въ града ни зидатъ двѣ хубави зданія пазначени да служатъ за училища; едно за турскитъ момичѣта, другото, което са издига на Динѣ-Варошката махала е за христѣнскитъ дѣца и отъ двата пола. Нашитъ вали, съ едно особно благорасположеніе, покровителствова основаніето на тѣх учебни заведения отъ толкова голѣма нужда. Българетъ най много благославятъ Монархѣтъ и признателни сж на неговитъ намѣстникъ за живото участіе което Негово Высочество зима въ сичко що са относѣ до образованіето у тяхъ. Това не сж голи думи, нъ пѣща които съшествуватъ: благоуареніе на Асимъ Паша, отпущѣна са на Динѣ-Варошкото училище седемъ-осемъ хиляди гроша помощъ, истинна е че тѣх хилѣди сж други още веднѣжъ повече, отстѣпени на будущето турско партеногіонъ, сж произлѣзли отъ злоупотребленіята на Никополюскій каймаканинъ който тѣкмо за това са и свали отъ службата си; нъ доста е че, потъ на добри чивѣци, тѣ потънуватъ въ добри работи.

Нашитъ достоентъ и обичанъ митрополитъ не са уморѣва и той да са грѣжи за просвѣщеніето на паството си. Освѣтъ училищата на които е прѣдирѣлъ основаніето въ няколко села отъ епархіята си, Негово Высочествопрѣосвѣщенство, е наумилъ серіозно, слѣлъ като донесара Динѣ-Варошкото училище, да снабди и Гердапа съ една стрѣха згодна да засѣли многобройнитъ дѣца които са събиратъ сега въ единъ котаръ лето не быхте затворилѣ ни телето си. Само патриотизмъ на учителитъ Г.Г. Георгій Кѣрджіевъ и Кипровскій ги укрѣпява щото и въ неблагопріятнитъ условия въ които сж, да възвратѣтъ дължностѣтъ на службата си съ сичката изисквана добросѣтѣностъ. Иди рѣчи че това не е за похвала: дорде мажѣтъ имъ похарчватъ на крѣчмата и парѣта си и акѣла си, безъ да са погрѣжатъ за воспитаніето на дѣцата си, Господи Гердапчанкитъ, чрѣзъ едно дружество съставено изъ тяхъ за тая цѣлъ, бератъ съ кутѣ по аспра да ускорятъ, съ малката сума която бѣха осѣществилѣ, основаніето на училището.

По горѣтъ мѣла подъ перото името на Г-нъ Кипровскій; още два реда за него. Тоя момѣкъ прѣподава въ основнитъ български училища въ Русе по звучна наричаната метода; той е, думатъ, специалистъ по прѣдмѣта си; нѣщо което доказаватъ училищнитъ документи които има. Сикитѣрѣтъ, въ училищата, е на дипломаритъ; това е прѣвѣсноходно, нъ не е сякога твърдѣ логично. Да знаешъ и да правишъ да знае някой сж двѣ нѣща които не трябва да смѣшаме: само талантѣтъ може, съ единъ скокъ отъ училищнитъ столъ до училищната катѣдра, да стане отъ учимъ учащъ; обыкновеннитъ способности са нуждаятъ въ подготовленіе. Това е особно истинно когато прѣдѣлѣи да са учатъ дѣца на които сичкото знаене състои въ това дѣто да разгѣбятъ една ласовѣшка чѣлядъ, да обрѣлатъ, въ комшійската градина, гуружкитъ за да си навижатъ броеници. Нека положимъ че тѣ ласовѣчаре и гуружчаре са намѣратъ изведнѣжъ въ рѣцѣтъ на някой на който езикѣтъ, на метафизиката да е обыкновенитъ езикъ. Пытамъ, какътъ че бѣде резултатъ на таковато състояние? нула. Г. Кипровскій са види да е чивѣкъ съ положителни познания; нъ негли, отъ точката на зрѣніе, които показвахъ, неже отъ завѣсти движени кѣмъ него, господа учителитъ отъ основнитъ училища, въ прошеніе до когото трябва, посочилѣ на някои недостатѣци които мислилѣ да забѣлжватъ у прѣподаването му. Но господа Гимназархитъ бѣло повикани да рѣшатъ въ тая работа; и тѣ, съ една грѣшмовита сентенція, сякаха че накарѣха въ дѣнь-земѣ по долнитъ си сътрудници.

Едно слово а на Варошкото дѣвическо училище. Азъ нѣма що да рѣчѣмъ тои пѣтъ за господа и господжци учителитъ; сякоя похвала бѣла бы по долу отъ добрата воля и отъ прѣданостѣта които турятъ въ труда си съ тѣхнитъ любезни ученички; и то посередъ толкова мѣчпотіи отъ които най жестока, оная коя е най отъ естество да докара въ отчаяніе и ангѣлтъ, е пустотата въ чивѣци около нѣхъ. Добрата господжа Елена Глаголиетъ отъ настоятелството на дружеството «Ступалка», съ още няколко отъ другаркитъ си, се така добри като неса сподожатъ училището и окружаватъ свѣтътъ му съ сичката нѣжностъ за която сж способни. Нъ що може сторѣ едната милостива и утѣшителна дума отъ три-четѣре жени на три-четѣре млади момѣ които иматъ отпрѣдъ-си разлѣченостѣта на дѣцата, безчувствіето на родителитъ, апатіята на общинаретъ ги, често, призрактъ на сиромашіята която, ако ги не е сполѣтъла, озѣбѣва са страшна, касата на общината бѣдѣйки пѣлна съ вѣтъръ и съ сенѣде, дорде металѣтъ, оженѣтъ за Триононитъ верелѣжъ, почива на мѣко въ някой и други лесновъ и самурѣнъ кожухъ.

Тайнитъ писма отъ някои отъ Екзархіята до прѣителитъ имъ въ Русе, да възпикатъ прѣтѣстуванія срѣщу извѣстното прошеніе, никакъ не сподучава. Тая несподуча отъ страната имъ е още едно свидѣтелство за свѣршенната немощъ на тѣх някои, и за съгласіето което владѣе между русенскитъ българе въ сичкитъ голѣми въпроси които отблизѣ или отдалече интересуватъ бытіето на народа ни.

Едно извѣстіе което ще причини веселіе на мнозина. Г-нъ Велико сынтъ на твърдѣ почтенитъ г-нъ хаджи Иванчо Пенчовичъ, отъ Шурай-Девлетъ, доби рутѣ. Тои отличителенъ знакъ на царско благоволеніе поставентъ е на мѣстото си. Г-нъ Велико, просвѣтитъ умъ, е асесурнитъ на пашпортитъ въ Русе.

Тая нѣдѣля не ми падна да четъ *Дунавскіи* ми е неизвѣстно ако той прѣдѣлѣва въ роданіето на помощитъ прѣнесенъ за тѣтъ въ Анадолю. Трябѣла да има нѣкоя ливостѣта на *Дунавскіи* та да върши съ точностъ тоя трудъ съ цѣнри и съ нѣмъ които го подложиха приносителитъ. Лѣтъ Дунавската областъ, ако не е станатъ, въ во се стане, поне слѣдъ тая испитѣна, чѣтъ който да оцѣни нравственното състояние въ цѣстѣто ни. *Дунавскіи*, безъ друго, е правилъ това размѣшленіе, че ний *Дунавскіи* въ добрата работа не защото са движѣтъ чувството на дължностѣта, а за да ни даватъ хората. Незнамъ какъи сж по тѣх прѣдписаніята на св. Корантъ, нъ въ христѣне, Евангелеското изреченіе: «Азъ милостиво, да не вѣстъ шуца твоѣа рѣтъ десѣца твоѣа».

Ний, кое отъ ерамъ, кое отъ страхъ, жаждностъ за похвала, неотричане съдѣси въ облеженіето голѣмѣтъ злочеститѣ гитѣ: нъ ний правимъ твърдѣ малко за добримъ нашата собственна участъ. Иди нѣтъ ели Българе помощъ за училищѣ! И границѣтъ, и тѣх Българе. — Нъ съгради Турци блѣжатъ въ това отношеніе. Чѣстното стараніе въ видъ на умствено рѣте, почти е никакво. Чинили са че кога кой е ималъ, като Османитѣ, прѣмѣнало съ слава, и когато, подобно тѣмъ, има нѣността да си осигури велико будущѣ, дълженъ, повече отъ другъ някой, кому сува тая възможностъ, да жертвова за цѣнѣто си, той е дълженъ да е обрѣдъ прѣдвидливостъ и на добродѣтели за да са нада на това бѣдѣще.

ФЕНЕРЪ, 19 Декемврий 1874. — Съ са научаваме, че и тѣзи година както въ друга съ изживеніето на Българското Братство не са прѣдставѣни тука въ нѣи по Колѣда Драмата «Иванку» въ позакананото Братство. Прѣуговоренія ставѣролитъ сж вече распорѣдени, опыти на слѣдѣватъ да са правятъ въ едно отъ братѣнитъ училища. Едно число отъ нашитъ гентѣ съ расплѣдени сѣрдѣца тѣчатъ всяка на упражненіе. Ний бѣрзамъ да сърадаемъ близката отъ тѣмъ това благородно прѣдѣчрѣзъ вашитъ лѣстъ и да насрѣлимъ на млади предприимачи; нъ не считаме за лишно ако ги посѣвѣстоуваме да са зазѣнѣкакъ си по твърдо и опитно въ това дѣло, чѣто да може то да отговори като еднѣкѣ ставленіе прѣзъ цѣла година. Драмата е мѣлничка, а споредъ както са научаваме побѣтъ вече акторѣи не отговаряли на ролитъ осѣвъ 3-ма 4-ма, за които има надѣжда въ дѣ. Ний намираме за добро въ този случѣ, направимъ едно напоминаніе и на Г. Мусе, който участвува и стои на чело въ управленіето, да бы нѣкакъ си му далъ правилно заданіе. Желаніето ни е, щото да бы станѣлъ какъ си по удовольствително тѣзъ година колкото са ставали въ прѣминалитъ, да бѣдари зрѣтелитъ, които може бы да прѣисчѣватъ отъ разни народности, да му рѣжкопѣа не да му краткотропатъ! — А на васъ са цаваамъ, Г-не Редакторе, че ще ви пиша по театритъ; нъ слѣдъ прѣдставленіето ви

По Книжничѣтъ и по Науку

Счѣтѣние отъ М. Минѣ. — ЖИВОТѢТЪ НА ФРАНКЛИНА. Превѣлъ отъ Френски С. С. Бобчевъ. Бѣл. Печ. Др. «Промѣшленіе». Цариградъ, 1874. 176 стр. Цѣна 7 прѣ.

Франклинъ е общезнаѣтна знаменитостъ, а дѣтъ на Франклина е едно цѣло училище, особно оия, които чрезъ трудолюбіето си, желаятъ да достигнатъ отъ едно низко положеніе на по горѣтъ нѣвъ въ общество. Родентъ въ неволѣ и азъ отъ свѣтътъ, Франклинъ прекара първитъ си нъ твърдѣ сиромашко състояние. Съ трудолюбіе обаче и съ развитіето на добротъ му душевнѣства, той успѣ да си извѣсни въ обществото възможностъ да направи голѣми добрини казѣтѣтѣ си така и на цѣлото чѣловѣчество. Истинно, той распространи знаніето на законитъ велѣнитъ. Като великъ чѣловѣкъ, той сполучи да божденіето и за благодарствѣно на спѣсѣно отъ Франклинъ е былъ гений несправѣемъ и неподѣи. Той бѣше надарѣнъ съ най хубавитъ дарѣи на нъ и съ най свѣтлитъ качества на характерѣтъ, та можѣ да рѣководи благотѣлѣно тѣмъ, между си намѣрѣше и да повліе толѣкъ много върѣбѣнѣтъ на своето отечество. Той бѣше чѣловѣкъ бродѣтеленъ и глѣбоко проникатѣтъ отъ христѣнѣства. Франклинъ е единъ отъ най блѣстѣнитъ мѣтри, които показватъ чѣ вѣрата и науката са съзвѣстѣни. Ний сърадаемъ Почетарското Друа за гдѣто е издадо поуцителнитъ животъ на нѣликъ мажѣ.

Г. Редакторе, — Въ 45 брой на почтѣнаситъ срѣдѣнѣхъ въ видъ на едно книжѣно извѣстіе, то г-нъ Дръ Молловъ отъ Кіевъ, тѣй и азъ *тѣло* сѣлъ почналъ да прѣвѣждамъ една не интересна Игіена. Това ви спѣсѣнѣе е съвѣсно новѣ, защото не само че прѣвода ни е и прѣдѣтитъ, нъ ако и да мисляхъ за нуждѣно тѣвѣтіе, то азъ самъ можѣхъ да въ помѣи, за дѣтегѣ. А ний, като стрѣтъ испѣтѣтель на прѣдѣи да извѣсѣне, трѣбѣше да ми помылатъ. Богу не сѣмъ въ горѣта.

Тѣх блѣжѣка намѣрихъ за нуждѣи, защото то ви е стѣмѣло, какъи са видѣ въ единъ отъ нѣитъ бросе на «Вѣкъ», прѣдѣтитъ на съблѣзѣнѣ очитъ на тѣхнѣтъ уважѣемъ ми събѣратъ Г. Стояновича отъ Ески-Загра, при сичко че ми за прѣвѣждаѣне на кой и да е сѣнитѣл не сѣмъ на нѣитъ по свѣтъа.

Цѣрѣдѣ, 14 Декем. 1874. Дръ Стамбѣлѣвъ. Ний обнародувамъ това писмо какъи ни сѣ. Не мислямъ обаче да сѣмъ направилъ нѣкоя погрѣшѣкъ като въ свѣдѣніята, които ни сѣ въ 45-ий брой, нѣтъро сѣ казѣло нѣщо и въ трудъ на г-на Стамбѣлѣвъ; въ нескій случѣи знаемъ защо прѣитѣлѣтъ си г-нъ Дръ Стамбѣлѣвъ ворѣ съ единъ тоиъ така срѣдитъ; не ли той срѣдитѣ не е отъ първитъ качества на чѣловѣкоу коио «не сж съ горѣтъ?»